

Terug naar het kunstgebit als huwelijkscadeau.

Posted on 24 november 2026 by Armand Girbes

Het is nog niet zo lang geleden dat meisjes een bijzonder huwelijkscadeau kregen: alle tanden eruit en een kunstgebit erin. Dat scheelde de toekomstige echtgenoot alvast een hoop geld. In 1960 had één op de drie Nederlanders een kunstgebit. Dat de situatie nu totaal anders is, is geen natuurverschijnsel maar actief beleid, met name vanuit de overheid. Denk aan de schooltandarts, fluoride en vooral tandartsen. Het is één van de grote successen van onze gezondheidszorg.

Maar D66-minister Letschert van Onderwijs wil dat succes niet voortzetten; zij vindt dat namelijk te duur. Een onbegrijpelijk standpunt, al past het naadloos bij D66. Kamerlid Wieke Paulusma noemde het op X al eerder een 'terechte observatie' dat de kwaliteit van zorg omlaag moet. Daar wordt nu kennelijk werk van gemaakt, ook bij het gebit.

Geen tandartsen, wel ontwikkelingshulp

Het Capaciteitsorgaan is een onafhankelijk adviesorgaan om te bepalen hoeveel

mensen we in Nederland moeten opleiden binnen de zorg. Jaren geleden heb ik daarmee samengewerkt om het aantal opleidingsplaatsen voor intensivisten te bepalen. En ook voor tandartsen wordt het wenselijk aantal opleidingsplaatsen bepaald. Het Capaciteitsorgaan adviseert een instroom van 386 tandheelkundestudenten per jaar. Dat advies wordt nu, net als in het verleden, niet opgevolgd door de minister. Er mogen er nu maar 290 worden opgeleid en gemotiveerde studenten worden uitgeloot. De uitbreiding zou ongeveer 30 miljoen euro per jaar kosten. Te duur, vindt de minister.

Saillant detail is dat vier weken eerder hetzelfde kabinet wél ruim 1,1 miljard euro voor ontwikkelingshulp vrijmaakte voor de komende drie jaar, bovenop de 257 miljoen verhoging per jaar die in het coalitieakkoord stond, dat Letschert zelf als informateur presenteerde. Kennelijk heeft de zorg in Nederland een lage prioriteit bij dit kabinet. Hun kiezers hebben het waarschijnlijk niet in de gaten dat ze straks geen tandarts hebben dankzij de prioriteiten van hun regering.

Een typisch geval van *penny wise, pound foolish*, zoals dat helaas bij politici vrij gebruikelijk is. Laten we eens kijken waarom het zo dom is wat Letschert beslist.

Door een steeds groter tekort aan tandartsen zal de tandheelkundige zorg achteruithollen. Wie zijn tanden kwijtraakt verliest het vermogen om goed te kauwen. Dat is niet alleen een ongemak, maar vooral bij ouderen de route naar slechtere voeding, ondervoeding en kwetsbaarheid. Een appel of een biefstuk eten wordt onmogelijk. En bovendien, een toenemend aantal ouderen met eigen tanden, implantaten en kronen, heeft een tandarts nodig voor het onderhoud hiervan. Maar minister Letschert vindt het te duur.

Geen tandartsen, wel mondhygiënisten

Er is meer. Een verwaarloosd gebit door onvoldoende tandheelkundige zorg leidt tot chronische infecties in de mondholte en parodontitis, een chronische ontsteking van het tandvlees. Dat is de deur openzetten voor bacteriën naar de bloedbaan. En dat kan levensbedreigende consequenties hebben. Zo kunnen hartkleppen, vooral kunstkleppen, en ook kunstheupen en kunstknieën geïnfecteerd raken. Als intensivist heb ik die patiënten gezien en één opname kost meer dan decennia aan tandartscontroles, nog los van het levensgevaar voor de patiënt. Ook zijn er aanwijzingen dat parodontitis het risico op hart- en vaatziekten vergroot. Maar minister Letschert vindt het te duur.

Ondertussen komen steeds meer mensen zonder tandarts te zitten. En er komt een grote golf tandartsen aan die met pensioen gaan. Zoals gebruikelijk zet het kabinet in op 'taakdelegatie' en moeten mondhygiënisten het ontstane gat gaan vullen. De minister wil wél 28 extra plaatsen voor mondhygiënisten financieren. Maar mondhygiënisten zijn geen tandartsen. Een mondhygiëniste kan geen geïnfecteerde kies trekken, geen wortelkanaalbehandeling uitvoeren, en geen kronen of implantaten plaatsen.

Niet goedkoop, wel dom

Dit kabinet wil voor 30 miljoen euro per jaar de tandheelkundige zorg laten afglijden naar een bedenkelijk niveau uit de tijd van onze grootouders. Die bezuinigingen betalen we later dubbel en dwars terug: bij ziekenhuisopnames en in de verpleegtehuizen.

Goedkoop is het daarom niet. Dom is het wel.

*Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*